עט: חלון פרק שביעי עירובין

דכל פחות מג' כלבוד דמי. ולתנא אע"ג דנעלמת מהני לגוד כמי הלי גוונא כדלמשכחן לעיל (דף מז:) גבי חבלים הכא לא מסיב ליה דהא ממילא שלין מגיעות נמי לא מחשבי להו הכא: **שמע** מינה דיורין הבאין בשבת אסורין. יש דיורין הבאין בשבת שבתן שבעה ומשהו דכל [a]פחות משלשה כלבוד דמי בשלמא לאביי היינו דקתני מעשרה אלא לרב הונא בריה דרב יהושע מאי מעשרה מתורת עשרה: שניהן אסורין: שמע מינה דיורין הבאין בשבת [b]אסורין דלמא דאימעט מאתמול: כיצד הוא עושה נועל את ביתו ומבטל רשותו: תרתי הכי קאמר או נועל את ביתו או מבטל את רשותו ואיבעית אימא לעולם תרתי כיון דדש ביה אתי לטלטולי: הוא אסור וחבירו מותר: פשיטא לא צריכא דהדר אידך ובטיל ליה לחבריה והא קמ"ל [c]דאין מבטלין וחוזרין ומבטלין: וכן אתה אומר בגוב של תבן שבין שני תחומי שבת: פשיטא לא צריכא לרע"ק [d]דאמר תחומין דאורייתא מהו דתימא ליגזור דלמא אתי לאיחלופי קמ"ל: **מתני'** [e]כיצד משתתפין במבוי [f]מניח את החבית ואומר הרי זו לכל בני מבוי ומזכה להן [g]על ידי בנו ובתו הגדולים וע"י עבדו ושפחתו העברים וע"י אשתו אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו: **גמ'** אמר רב יהודה [h]חבית של שיתופי מבואות צריך להגביה מן הקרקע טפח אמר רבא הני תרתי מילי סבי דפומבדיתא אמרינהו חדא הא אידך [i]המקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא ואם לאו לא יצא אמר רב חביבא הא נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו [j]דאמר רב יהודה אמר שמואל [k]עושין מדורה לחיה[l] ואין בשבת סבור מינה לחיה אין לחולה לא בימות הגשמים אין בימות החמה לא איתמר אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל [m]הקיז דם ונצטנן עושין לו מדורה בשבת ואפילו בתקופת תמוז אמר אמימר הא נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו [n]דאיתמר איזו היא אשירה סתם אמר רב כל שמשרתי עו"ג שומרין אותה ואין

דכל פחות מג' כלבוד דמי. ולתנא אע"ג דנעלמת מהני לגוד כמי הלי גוונא כדלמשכחן לעיל (דף מז:) גבי חבלים הכא לא מסיב ליה דהא ממילא שלין מגיעות נמי לא מחשבי להו הכא: **שמע** מינה דיורין הבאין בשבת אסורין. יש דיורין הבאין בשבת שבתן שבעה ומשהו דכל [a]פחות משלשה כלבוד דמי בשלמא לאביי היינו דקתני מעשרה אלא לרב הונא בריה דרב יהושע מאי מעשרה מתורת עשרה: שניהן אסורין: שמע מינה דיורין הבאין בשבת [b]אסורין דלמא דאימעט מאתמול: כיצד הוא עושה נועל את ביתו ומבטל רשותו: תרתי הכי קאמר או נועל את ביתו או מבטל את רשותו ואיבעית אימא לעולם תרתי כיון דדש ביה אתי לטלטולי: הוא אסור וחבירו מותר: פשיטא לא צריכא דהדר ובטיל ליה לחבריה והא קמ"ל [c]דאין מבטלין וחוזרין ומבטלין: וכן אתה אומר בגוב של תבן שבין שני תחומי שבת: פשיטא לא צריכא לרע"ק [d]דאמר תחומין דאורייתא מהו דתימא ליגזור דלמא אתי לאיחלופי קמ"ל: **מתני'** [e]כיצד משתתפין במבוי [f]מניח את החבית ואומר הרי זו לכל בני מבוי ומזכה להן [g]על ידי בנו ובתו הגדולים וע"י עבדו ושפחתו העברים וע"י אשתו אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו: **גמ'** אמר רב יהודה [h]חבית של שיתופי מבואות צריך להגביה מן הקרקע טפח אמר רבא הני תרתי מילי סבי דפומבדיתא אמרינהו חדא הא אידך [i]המקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא ואם לאו לא יצא אמר רב חביבא הא נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו [j]דאמר רב יהודה אמר שמואל [k]עושין מדורה לחיה[l] ואין בשבת סבור מינה לחיה אין לחולה לא בימות הגשמים אין בימות החמה לא איתמר אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל [m]הקיז דם ונצטנן עושין לו מדורה בשבת ואפילו בתקופת תמוז אמר אמימר הא נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו [n]דאיתמר איזו היא אשירה סתם אמר רב כל שמשרתי עו"ג שומרין אותה ואין

שניהן אסורין. לעיל[o] קאי דקתני נמתעט התבן מעשרה אמרי אהדדי: **שמע מינה דיורין הבאין בשבת.** כי הכא דאמם לא היו דיורין אלו שולטין מן התבן והלאה ועכשיו הן שולטין כל הבית: **אסורין.** ולא אמר שבת הואיל והותרה הותרה ופלוגתא היא בפ"ק (דף י.) [p] גבי שירא שחנתה בנקעה[q]: **או נועל את ביתו.** דגלי דעתיה דאסתלק מהכא והיינו ביטולה: **ואיבעית אימא לעולם דרבי.** ולענין היתר תבירו בחדא מגי ומיהו לדידיה בעי למיעבד הרחקה דלא ליתי לטלטולי והוא הדין דסבירא ליה להאי תנא בכל מבטלי רשות דבעי לנעול: **לא צריכא אלא דהדר.** האי מקבל רשותו ובטיל ליה רשותיה להאי מבטל לאחר שעשה צרכיו: **פשיטא.** מאי אולמיה דתחומין מתחילות הא והא דרבנן הא: דרע"ק במסכת סוטה בפרק כשם (ס:): **מהו דתימא ניגזור דלמא אתי לאיחלופי.** וליקח מתחוס שלינו שלהן וקא עברי אדאורייתא: **מתני' מניח את החבית.** משלו אם ילקה: **ומזכה להן על ידי בנו ובתו.** ואומר[r] להן קבלו חבית זו וחזו בה לשם כל בני מבוי: **שידן כידו.** ולא זכייה היא: **גמ' צריך להגביה מן הקרקע.** כשהוא מזכה אותה להן דכל כמה דמנחא ברשותיה לא הויא זכייה והכי תני לה בתוספתא (רפ"ו) אם משלהן אין צריך לזכות ואם משלו השלים מגביה מן הקרקע ואומר זכיתי לכם[s]: **סבי דפומבדיתא.** רב יהודה וישיבתו בשילהי פ"ק דסנהדרין[t]: **מדורה.** היקף גדול: **איזו היא אשירה סתם.** אף על גב דלא מזיגן ליה דפלחוה ממזקינן לה בהכי: ואין

מסורת הש"ס

a) פחות מג' כלבוד דמי. b) אסורין דלמא דאימעט מאתמול. c) דאין מבטלין וחוזרין ומבטלין. d) דאמר תחומין דאורייתא. e) כיצד משתתפין במבוי. f) מניח את החבית. g) ע"י בנו ובתו הגדולים. h) חבית של שיתופי מבואות צריך להגביה מן הקרקע טפח. i) המקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא. j) דאמר רב יהודה אמר שמואל. k) עושין מדורה לחיה. l) ואין בשבת סבור מינה לחיה אין לחולה לא. m) הקיז דם ונצטנן עושין לו מדורה. n) דאיתמר איזו היא אשירה סתם. o) לעיל עז., ב) כדר"י מאיר, וכן פי' שם בגמ"ר ותוס', ג) (לעיל מח:), ד) (לקמן קב. סוטה מ:) וש"נ), ה) לעיל עג: נזירין סד:, ו) (פסחים קו.), ז) שבת קכט., ח) (נס"ל נוסף: ביומא כגשמים), ט) ע"ז מח., י) ע"ז בגמ"ר), יא) (לקמן ז) ע"ל ותמ"ל אחד מהן עי' מהרש"א על תוס' ד"ה ס"מ), יב) (ס"ל: לאמר, יג) ע"ל להם, יד) (דף יח:), טו) (ע"ל בתוס'), טז) רש"ל, יז) (ס"ל: לדרש, יח) (ע"ל בפ' ד' כרש"ל, יט) (קידושין כה:), כ) (וע"ע תוס' ב"ק כט): ד"ה אלא ותוס' מכות לא. ד"ה ולא ד"ה ומא ותוס' קידושין כו. ד"ה לא נמי),

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אסורין וכו' נס"ל. נ"ב פלוגתא דרב הונא ור' יצחק בדף יח ע"א:

מוסף רש"י

ביצד משתתפין במבוי. להיות כל החצרות מוליאין לתוכו ויטלנלי בטלן (ביצה לד:). מניח את החבית. סריין מתוכה לשיתוף. דסתם שיתוף בין (שם). **ואם לאו לא יצא.** והכי אלמתא, והוא שלא טעם אחד מכל המסובין אבל טעם אחד מהם יצאו כולן ידי חובתן ואע"פ שלא טעמו (רשב"ם פסחים קז). **איזו היא אשירה סתם.** פלון שלא הוכרר לנו שהיא אשרה, כלומר סתם מיכר אם היא אשרה אם לאו (ע"ז מח.).

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פ"א מהלכות עירובין הלכה ח סמג עשין לא טוש"ע א"ח סי' שסו סעיף ט:

לו ב מיי' שם הלכה כ וטוש"ע שם סעיף י:

לז ג מיי' שם הלכה ח וטוש"ע שם סעיף ט:

לח ד מיי' פכ"ט מהל' שבת הלכה ז סמג עשין כט טוש"ע א"ח סי' רעא סעיף יג:

לט ה ו מיי' פ"ב מהל' שבת הלכה יד סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שכח סעיף יח וסי' שלו סעיף ו:

רב ניסים גאון

ויש בה עוד דברים שלענין דיורין הבאין בשבת. לא צריכא לר' עקיבא דאמר תחומין דאורייתא. כבר פירשנוה למעלה עיקר דברי ר' עקיבא במסכת סוטה.

רבינו חננאל

מדקתני הוא אסור וחכירו מותר ש"מ דקסבר אין מבטלין וחוזרין ומבטלין. וכן אתה אומר בגיב של תבן שבין שני בתחומי שבת. פשיטא לא צריכא לר' עקיבא דאמר תחומין דאורייתא. מתני' כיצד משתתפין במבוי וכו'. אמר רבה חבית של שיתופי מבוי צריך להגביהה מן הקרקע טפח. והמקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא. ואם לאו לא יצא. הני תרי מילי סבי דפומבדיתא אמרוה. שמואל אמר אף עושין מדורה לחיה בשבת. סבור מינה לחיה אין לחולה לא. אמר שמואל הקיז דם ונצטנן עושין לו מדורה אפי' בחקופת תמוז כו'. איזו היא אשירה אמר רב כל שכומרין שומרין אותה

לחמר] משמע קלת דמיישינן שמא יטלטל ומיהו אדרבה משמע דלא הוו בעו נעילה דלא וגם רבא שנוה לפנות כליו משמע דוקא לפי שביטל הולכך לפנות שלא יוציא בשוגג ויאסור אבל אם לא היה מבטל לא היה צריך לא הוא ולא שאר בני החצר לפנות כלים ולא לנעול ומיהו מני למימר כמו שפי' בקונטרס דליכא למימר דלמא אתי לטלטולי אלא כשרואה אחרים מטלטלין ויותר נראה הטעם דלמא יוציא ויחזיק ונראה דאם הלכה כר' יהודה [a]דאמר בשוגג אינו אוסר אין נראה שיהא טעם שלא יוציא במזיד ויאסור דאין לחוש שיוציא במזיד באיסור: **והא** קמ"ל דאין מבטלין וחוזרין ומבטלין. ומהך בריתא לא מיקשי לרב דאמר פ' הדר (לעיל דף פח:) מחזרין ומבטלין דהוא מוקי מילתיה כתנאי כדקאמר רב ששת התם: **ומזכה** להם על ידי בנו ובתו הגדולים כו'. אומר ר"ת דלר' יוחנן דאמר בפ"ק דב"מ (ד' יב:) גבי מציאה לא גדול גדול ממש והוא הדין הכא ואריך ליהר שלא לזכות העירוב ע"י בנו הגדול הסמוך לשלחנו דידו כיד אביו הוא ואע"ג דשמואל פליג עליה התם ואומר גדול גדול ממש לן בריי יוחנן לגבי שמואל ואין לתמוה לרבי יוחנן היאך יש יד לקטן לזכות דהא מה נפשך אמה העבריה [נמי] קטנה היא דאי אתיא שערות מאי בעיא גביה וקתני דמזכה על ידה ואע"ג דנעלמת אין קטן זוכה לאחרים [a] שאני שיתופי מבואות דרבנן והכי איתא בהדיא בפרק התקבל (גיטין דף פד:) ואם תאמר אמה העבריה היכי זוכה והלא היא סמוכה על שלחן רבה ואר"ת דבשכרה קא אכלה ולר"י נראה דלא מהני טעמא דסמוך על שלחן אלא בבנו שרגיל לפרנסו ואם לא יהיה מציאתו לאביו יש לאוש שלא יתן לו מזונות אבל שאר בני אדם הסמוכים על שלחנו של בעל הבית אין מציאתן שלו ומיהו כמו אפילו נערה ואינה סמוכה על שלחנו מציאתה לאביה משום איבה ודילמא מסר לה למנות ומוכה שחין כדאמר בפ' נערה בכתובות (דף מז.) דטעמא דאיבה שייך אפילו באינה סמוכה ואפילו בנערה: **ועל** ידי אשתו. בסוף נדרים (דף פח:) מוקי לה שיש לה בית באותו מבוי דומנו דזכייה לנפשה זכייה נמי לאחריני אבל אין לה בית לא דיד אשה כיד בעלה ואם תאמר אי במקבלת פרס הא אינה צריכה לזכות לעצמה כדאמר פרק הדר (לעיל עג.) דרבי יהודה בן בתירא מתיר בנשים ואוסר בעבדים ואע"ג דהתם בעירוב נמי אלא הכא נמי כיון שהוא מזכה להם מקחמת מנת העירוב בביתו ואי אינה מקבלת פרס אפילו אין לה בית נמי מזכה להם דאין יד בעלה וי"ל דהכא בשנותן לה הבעל מעות למזונות וכי האי גוונא לא חשיבא מקבלת פרס אלא אם כן הביאה המאכל והמשתה ממון ביתו ואוכלת אי נמי הכא במספקת במעשה ידיה ולענין מציאה ולכל דבר הוי ידה כיד בעלה דבסמוכה על שלחנו דמיא ולענין מקבלת פרס לא דמיא ואם תאמר א"כ בנו ובתו הקטנים יזכו לאחרים בעירובם כי האי גוונא על ידי מיגו כשם להם בית באותה חצר וכן עבדו ושפחתו הכנענים הם ודאי יש להם זכייה לענין עירוב כיון שאוסרין כשיש להם חצר או בית כדאמר לעיל דאוסר בעבדים ומתיר בנשים ולענין עירובי תחומין דאמרינן בריש כילד משתתפין (לקמן דף פב:) שהרב מערב על ידם אמו אם ליתיה לרבם נאמר שלא יוכלו לערב סתמא דמלתא תקינו להו רבנן זיכוי לענין עירוב ונראה לר"י דלפי המסקנא דנדרים אתי כר' יהודה כן בכא דמתיר בעבדים ואוסר בנשים לעיל בפרק הדר [עג.] ותרוייהו מקבלי פרס ואשתו צריכה לערב אבל עבד אין צריך לערב: **צריך** להגביה מן הקרקע טפח. מכאן אין להוכיח דהגבהה פני בטפח[b] דשאני שיתופי מבואות דרבנן תדע דהא לא קאתי הכא לאשמעינן דין הגבהה בכל מקום[c]: **אם** טעם מלא לוגמיו. פירש ר"ת דהא מלא לוגמיו לאו דווקא מלא לוגמיו אלא ר"ל כדמפרש בפ' בתרא דיומא (דף פ.) כל שאילו מסלקו לגד אחד ונראה כמלא לוגמא וכפ' בתרא דיומא (שם) מוכח דמלא לוגמיו נפים מרביעית ובערבי פסחים (דף קח:) אמר דבארבע כוסות יש שיעור רביעית וכוס של קידוש אחד מהן ואיך יעשוה מלא לוגמא הא אין בו כל כך:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com